

Het beeld van het platteland



Zijn er verschillen te zien in het beeld van het platteland van mensen uit stedelijk en niet-stedelijk gebied in de provincie Groningen?

Christiaan Vlasman
S2737329
Bachelorscriptie Sociale Geografie en Planologie
FRW
Begeleider: ir. B.M. Boumans en B.J. Kuper
2017/2018

Samenvatting

Doordat er verschillende sociale representaties zijn over het platteland is het lastig om een beleid te maken over het platteland waar iedereen het mee eens is (Haartsen et al., 2003). Buijs en de Vries (2005) geven aan dat toekomstige generaties, die opgegroeid zijn in de stad, minder vertrouwd zullen zijn met het agrarische landschap vanwege gebrek aan jeugdervaringen met het platteland. Hierdoor is de kans groter dat in de toekomst landschapsvoorkeuren van stedelingen meer af zullen wijken van landschapsvoorkeuren van dorpelingen. Liggen de representaties van stedelijke mensen en niet-stedelijke mensen nog in het verlengde van elkaar of staan deze lijnrecht tegenover elkaar. Het doel van dit onderzoek is om te bepalen of er een verschil in de representatie zit tussen stedelijke en niet-stedelijke mensen uit de provincie Groningen. Om tot een conclusie te kunnen komen is er allereerst gekeken naar waar het onderscheid tussen stedelijk en niet-stedelijk ligt. Ook is er gekeken naar hoe sociale representaties gevormd worden. De volgende hoofdvraag is geformuleerd: *In hoeverre is er een verschil in (het ontstaan van) de representatie van het platteland tussen stedelijke en niet-stedelijke mensen in de provincie Groningen?*

Door middel van enquêtes en mental maps is de hoofdvraag onderzocht. Er zijn 75 respondenten geweest voor de enquête en 6 voor de mental maps. Het resultaat uit de statistische analyse van het onderzoek is dat er geen significant verschil zit in de representatie van het platteland tussen stedelijke en niet-stedelijke mensen in de provincie Groningen. De categorieën sociaal economisch, visueel-figuratief en sociaal cultureel worden ongeveer evenveel genoemd. Wel blijkt er een significant verschil te zitten in de waardering van het platteland. Stedelijke respondenten waardeerden associaties minder vaak positief en vaker negatief dan niet-stedelijke respondenten. Ook zijn er significante verschillen gevonden in het ontstaan van de representatie. Zo blijken niet-stedelijke mensen vaker met sociale contacten te praten over het platteland dan mensen uit stedelijk gebied. Het verkrijgen van beelden van het platteland via lokale of nationale media verschilt ook significant. Stedelijke mensen verkrijgen plattelandsbeelden via nationale media, niet-stedelijke mensen via lokale media. Er kan geconcludeerd worden dat er geen verschil zit in de representatie van het platteland tussen stedelijke en niet-stedelijke mensen in de provincie Groningen, wel in de waardering en het ontstaan ervan.

Inhoudsopgave

Samenvatting	1
Hoofdstuk 1 – Inleiding	3
1.1 Achtergrond.....	3
1.2 Relevantie.....	3
1.3 Doelstelling	3
1.4 Hypothesen	4
1.5 Opbouw bachelorscriptie	4
Hoofdstuk 2 -Theoretisch kader	4
2.1 – Platteland	4
2.2 – Stedelijkheid	5
2.3 – Sociale representatie	5
2.4 - Conceptueel model	6
Hoofdstuk 3 - Methodologie	6
3.1 - Onderzoeksmethoden	6
3.2 - Dataverzameling.....	7
3.3 - Onderzoekspopulatie	8
3.4 - Data analyse	9
3.5 - Ethiek.....	10
3.6 - Reflectie op data	10
Hoofdstuk 4 – Resultaten	11
4.1. Beschrijving resultaten verschil in representatie.....	11
4.1.1.2 Categorie 1: visueel-figuratief	12
4.1.1.3 Categorie 2: Sociaal economisch	12
4.1.1.4 Categorie 3: Sociaal-cultureel.....	13
4.1.1.5 Positieve waarde	14
4.1.1.6 Negatieve waarde.....	15
4.1.1.7 Neutraal waarde.....	15
4.2 - Beschrijving resultaten ontstaan representatie 4.2.1 – Media.....	17
4.2.3 - Sociale contacten	18
4.2.4 – Achtergrond.....	19
4.2.5 – Ervaring.....	20
4.3 – Mental Maps.....	20
Hoofdstuk 5 - Conclusie.....	21
5.1 – Conclusie.....	21
5.2- Aanbevelingen	22
5.3 – Reflectie op het onderzoeksproces	22
Hoofdstuk 6 - Literatuurlijst	22
Hoofdstuk 7 - Bijlage	24

Hoofdstuk 1 – Inleiding

1.1 Achtergrond

“Het platteland is gezond, veilig en rustig, de huizen zijn er ruim evenals de kavels waarop ze zijn gebouwd” (Steenbekkers et al., 2006). Dit zijn zo maar een paar beelden waarbij het platteland wordt beschreven. Deze beelden van het platteland worden sociale representaties genoemd. Anderson et al. (2016) schreef dat de gevoelens die individuen geven aan een beeld van het platteland niet alleen op fysieke objecten gericht is zoals een ‘tractor’, maar ze hebben ook met sociale constructies te maken. Hierbij moet worden gedacht aan hoe mensen denken over de activiteiten en gedragingen welke normaal zijn op het platteland (Anderson et al., 2016).

1.2 Relevantie

Halfacree (1993) geeft verschillende manieren om het platteland te definiëren. Platteland kan worden gedefinieerd door sociale representaties (Ibid.). Doordat er verschillende sociale representaties zijn over het platteland is het lastig om een beleid te maken over het platteland waar iedereen het mee eens is (Haartsen et al., 2003). Het is daarom interessant om te kijken of mensen uit stedelijk gebied anders tegen het platteland aankijken dan mensen uit een niet stedelijk gebied. Steenbekkers et al. (2006) hebben in naam van het Sociaal en Cultureel Planbureau landelijk onderzoek gedaan naar de beleving van het platteland. De resultaten waren dat algemeen positief naar het platteland wordt gekeken, vooral door plattelandsbewoners zelf. Het onderzoek van Steenbekkers et al. (2006) is gericht op een nationaal niveau. Tijdens dit onderzoek wordt er op lokaal niveau in de provincie Groningen naar de plattelandsbeleving gekeken. Buijs en de Vries (2005) concludeerden na een literatuuronderzoek dat er niet een al te groot verschil zit in landschapsvoorkeuren van stedelingen ten opzichte van dorpelingen. Stedelingen lijken variatie wat belangrijker te vinden en ze zijn al gewend geraakt aan horizonvervuiling (Ibid.) . Buijs en de Vries (2005) geven aan dat toekomstige generaties, die opgegroeid zijn in de stad, minder vertrouwd zullen zijn met het agrarische landschap vanwege het gebrek aan jeugdervaringen met het platteland. Hierdoor is de kans groter dat in de toekomst landschapsvoorkeuren van stedelingen meer af zullen wijken van landschapsvoorkeuren van dorpelingen. Tijdens dit onderzoek is er geprobeerd zoveel mogelijk mensen te enquêteren die nog geen ervaring hadden met het wonen in het andere gebied (stedelijk of niet-stedelijk gebied).

1.3 Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is om te bepalen of er een verschil in de representatie zit tussen stedelijke en niet-stedelijke mensen uit de provincie Groningen. Om tot een conclusie te kunnen komen moet er goed gekeken worden naar waar het onderscheid tussen stedelijk en niet-stedelijk ligt. Ook moet er gekeken worden naar hoe sociale representaties gevormd worden. De volgende hoofdvraag is geformuleerd:

“In hoeverre is er een verschil in (het ontstaan van) de representatie van het platteland tussen stedelijke en niet-stedelijke mensen in de provincie Groningen?”

Om tot een antwoord op de hoofdvraag te komen, zijn er twee deelvragen opgesteld.

- Welke verschillen en overeenkomsten zijn er te zien tussen mensen uit stedelijk gebied en mensen uit niet-stedelijk gebied wat betreft de beelden die zij hebben van het platteland?
- Zijn er verschillen tussen mensen uit stedelijk en niet-stedelijk gebied in de manier waarop hun beelden van het platteland worden gevormd?

1.4 Hypothesen

De volgende hypothesen zijn naar aanleiding van de deelvragen opgesteld:

- Hypothese 1: Stedelijke en niet-stedelijke mensen verschillen van elkaar in de categorieën die Haartsen et al. (2003) hebben opgesteld.
- Hypothese 2: Stedelijke en niet-stedelijke mensen verschillen van elkaar in de waardering van het platteland.
- Hypothese 3: Stedelijke en niet-stedelijke mensen verschillen van elkaar in het ontstaan van hun beelden van het platteland.

1.5 Opbouw bachelorscriptie

Hoofdstuk 1 van het onderzoek bestaat uit een inleiding waarin wordt verteld wat de relevantie, achtergrond en de doelstelling van het onderzoek is. In dit hoofdstuk worden ook de hoofd-, deelvragen en hypothesen uiteengezet. Hoofdstuk 2 bevat het theoretisch kader waar de belangrijke concepten en theorieën met betrekking tot het onderzoek worden gedefinieerd. In hoofdstuk 3 wordt er uitgelegd welke methodologie is gebruikt voor dit onderzoek. Hoofdstuk 4 bevat de resultaten van dit onderzoek. In hoofdstuk 5 staan de conclusies die uit dit onderzoek worden getrokken en wordt er gereflecteerd op het onderzoek. Een literatuurlijst sluit dit onderzoek af. In de bijlage staan grote tabellen met de uitkomsten van de onafhankelijke t-toets en Chi kwadraat toets. De twee verschillende enquêtes die aan mensen zijn uitgedeeld en de getekende mental maps zijn ook te vinden in de bijlage.

Hoofdstuk 2 -Theoretisch kader

2.1 - Platteland

“In de wetenschap is er veel geschreven over het begrip ‘platteland’, maar een vaste definitie is er nooit gekomen” (Rye, 2006). Wel bestaat er het ideaalbeeld over het “platteland” namelijk de rurale idylle. Rye (2006) neemt de definitie van Halfacree (1993) over: “The countryside is pictured as a less-hurried lifestyle where people follow the seasons rather than the stockmarket, where they have more time for one another and exist in more organic community where people have a place and an authentic role. The countryside has become the refuge from modernity”. De andere kant van de medaille is de rurale dull, alles wat negatief is aan het platteland (Rye, 2006).

De Haan (2006) is van mening dat het platteland als specifieke morele, sociale en economische ruimte is verdwenen, maar dat daarvoor in de plaats een conceptie is gekomen van het platteland als ‘buitenplaats’ voor een door en door verstedelijkte samenleving. Natuur, landschap, beleving, erfgoed en esthetiek lijken meer op de voorgrond te treden (ibid.). Volgens De Haan (2006) bestaat het ‘platteland’ nog wel, maar vooral als sociale constructie. Analytisch is het platteland versmolten met de rest van de samenleving (ibid.).

Halfacree (1993) heeft geprobeerd om het platteland op verschillende manieren te definiëren. Het platteland kan worden gemeten door naar de bevolkingsdichtheid te kijken (ibid.). Dan wordt er alleen een beschrijving gegeven en wordt er niet gedefinieerd (ibid.). Ten tweede kan er gekeken worden naar sociale-culturele definities. De derde manier is om te kijken naar kenmerken die veel voorkomen op het platteland. Halfacree (1993) noemt consumptie en recreatie als kenmerken. De vierde manier is volgens de sociale representatie (ibid.).

2.2 – Stedelijkheid

“De stad is een massale opeenhoping van een niet-agrarische bevolking, wonende in en om een centrum van economische bedrijvigheid, bestuur of van kunst en wetenschap” (Bouman, 1947). Sorokin (1947) zegt in die zelfde periode dat de stad gekenmerkt kan worden door: “ een totale bevolking, die voornamelijk gebonden is door banden van territorium en staatsburgerschap; een veelheid van groepen en combinaties van groepen; een sterke sociale stratificatie; een bepaalde beroepssamenstelling; een grote omvang van de agglomeratie; een grote bevolkingsdichtheid; een kunstmatig door de mens geschapen omgeving; een sociaal (radicaal, godsdienstig etc.) heterogene bevolking; snelle sociale verandering; en een complex netwerk van sociale betrekkingen”.

Tegenwoordig is het lastiger onderscheid te maken tussen wat stedelijk en niet-stedelijk is, door factoren zoals industrialisatie, een verbeterde en toenemende mobiliteit, urban sprawl en nieuwe telecommunicatiemiddelen nam (en neemt) zowel het fysieke als het mentale onderscheid tussen rurale en stedelijke gebieden stelselmatig af (Lauwers et al., 2006). In dit onderzoek is het belangrijk dat er een onderscheid tussen stedelijk en niet-stedelijk kan worden gemaakt. Wirth (1938) meet de stedelijkheid door te kijken naar inwonersaantallen en bevolkingsdichtheid. Deze theorie zal in hoofdstuk 3.2 ook worden gebruikt om te kijken wat stedelijk gebied is.

2.3 – Sociale representatie

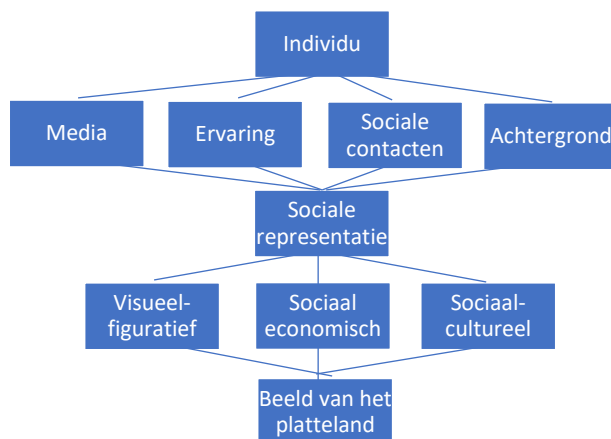
Een sociale representatie wordt gebruikt om het complexe van de wereld te kunnen begrijpen en is voor iedereen individueel (Gennaro & Fantini, 2002). Haartsen (2002) zegt dat sociale representaties voortkomen uit massa communicatie - bijvoorbeeld televisie, kranten, tijdschriften en kunst - en interpersoonlijke communicatie - bijvoorbeeld contacten met familie of vrienden. Hiermee bedoelt Haartsen (2002) dat de sociale representatie beïnvloedbaar en veranderlijk is. De bekendheid met het platteland (bezoekfrequentie) is ook van invloed op de beeldvorming (Heins, 2001). Met de classificatiemethode van Haartsen et al. (2003) kunnen deze sociale representaties voor ieder individu ingedeeld worden in een bepaalde categorie. Deze theorie wordt verder uitgelegd in het stuk over methodologie. Uit onderzoek van Haartsen (2002) blijkt dat plattelandsbeelden van mensen met een rurale woongeschiedenis minder op de functionele en meer op de sociaal-culturele aspecten van het platteland gericht zijn dan die van mensen met een urbane woongeschiedenis.

Stedelingen krijgen indrukken over het platteland en zijn inwoners voornamelijk via media en of door vrienden en familie die over het platteland vertellen (Willits & Luloff, 1995). Verhalen van vrienden en media zijn daarentegen minder van invloed op de sociale representatie dan persoonlijke ervaringen (Ibid.)

Steenbekkers et al. (2006) hebben beleving van het platteland onderzocht. Zij kwamen tot de conclusie dat iedereen het platteland op zijn eigen manier beleefd (Ibid.). Ruim driekwart van de Nederlanders heeft positieve gevoelens bij het platteland; onder de plattelanders ligt dit aandeel flink hoger (Ibid.). Jongeren zijn vooral minder positief over het platteland (Ibid.)

2.4 - Conceptueel model

In dit onderzoek is alles gericht op het beeld van het platteland. Het beeld van het platteland wordt gevormd door de sociale representatie van een individu. De sociale representatie van een individu wordt gevormd door de media, ervaringen van vroeger met het platteland, de verhalen van sociale contacten en de achtergrond van het individu. Met de theorie van Haartsen et al. (2003) kan de sociale representatie in één van de drie categorieën geplaatst worden: visueel-figuratief, sociaal economisch of sociaal cultureel. (Haartsen, 2002; Haartsen et al, 2003; Rye, 2006; Willits & Luloff, 1995).



Figuur 1: Conceptueel model
Bron: Auteur

Hoofdstuk 3 - Methodologie

3.1 - Onderzoeksmethoden

Er wordt in dit onderzoek gebruikt gemaakt van een kwantitatieve dataverzamelmethode omdat er twee groepen met elkaar vergeleken worden. Met een enquête is het mogelijk om veel informatie te krijgen uit een diverse en grote populatie (McLafferty, 2010). Door middel van te enquêteren in een stedelijk gebied en in een niet stedelijk gebied wordt er data verzameld. Met de kwantitatieve data, die uit gesloten vragen komen, kan er analyse en beschrijvende statistiek worden gedaan in Spss (McLafferty, 2010).

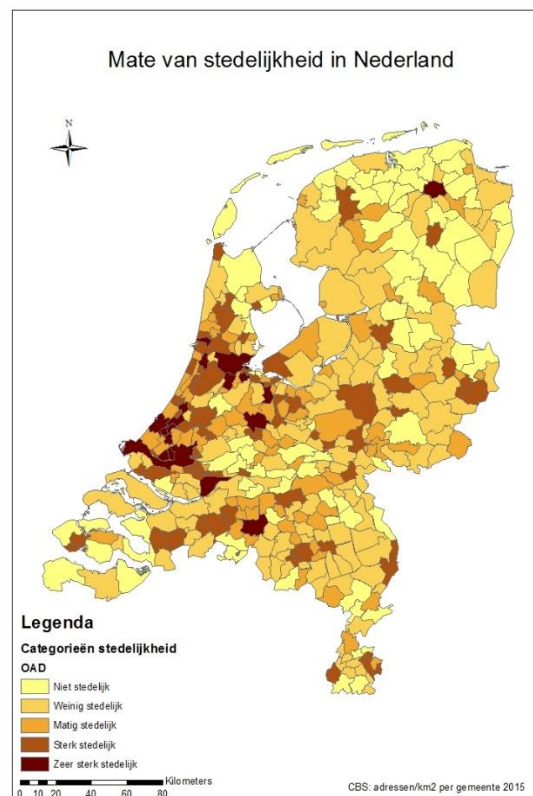
In de enquête zullen er ook open vragen gesteld worden. Hierbij wordt er gevraagd welke woorden volgens de respondent geassocieerd kunnen worden met het platteland. Dit kan worden geanalyseerd met de methode van Haartsen et al. (2003). Hierin werden drie categorieën gebruikt: de visueel figuratieve, de sociaal economische functionele en de sociaal-culturele categorie. Naast het gebruik van een kwantitatieve dataverzamelmethode zal er ook gebruik gemaakt worden van een extra onderzoeksmethode mental maps. Hierbij worden respondenten uit een stedelijk gebied en respondenten uit een niet stedelijk gebied gevraagd om hen eigen beeld van het platteland te

tekenen. Brennan-Horley (2010) omschrijft het gebruik van mental maps als volgt: “Cognitive mapping describes the marriage between spatial and environmental cognition - the mental representation of spatial knowledges and the internal processes that imbue environments with meaning”. Mental maps zorgen ervoor dat respondenten niet gelimiteerd zijn door een vraag, maar kunnen tekenen wat als eerste in hen opkomt. Dit levert een verdieping van de onderzoeksresultaten op.

3.2 - Dataverzameling

Het onderzoek is gericht op mensen uit een stedelijk gebied en een niet stedelijk gebied in de provincie Groningen. Het CBS (2017) geeft een indeling waarmee je stedelijkheid kan meten. Hierbij zijn vijf categorieën onderscheiden:

- zeer sterk stedelijk: gemiddelde oad van 2500 of meer adressen per km²;
- sterk stedelijk: gemiddelde oad van 1500 tot 2500 adressen per km²;
- matig stedelijk: gemiddelde oad van 1000 tot 1500 adressen per km²;
- weinig stedelijk: gemiddelde oad van 500 tot 1000 adressen per km²;
- niet stedelijk: gemiddelde oad van minder dan 500 adressen per km².



Figuur 2: Gemeenten waar onderzoek is gedaan.

Figuur 3: Stedelijkheid per gemeente in Nederland.

Bron Figuur 1: Auteur met hulp van Esri Nederland & Community Maps Contributors en data van CBS (2015)

Bron Figuur 2: Auteur met hulp van Esri Nederland & Community Maps Contributors en data van CBS (2015)

In dit onderzoek is het belangrijk om een onderzoeksgebied te hebben in de categorie zeer sterk stedelijk. Om twee duidelijke verschillende onderzoeksgebieden te hebben, is daarnaast gekozen voor een onderzoeksgebied in een niet-stedelijk onderzoeksgebied. Duik et al. (1992) schrijven dat het CBS gemeenten met minder dan 1000 adressen per km² aangeduid worden als plattelandsgemeente. In dit onderzoek zijn er twee gemeenten met minder dan 500 adressen per km² gebruikt. De gemeente Eemsum en de gemeente Loppersum zijn hier de desbetreffende niet-stedelijke gebieden. De gemeente Groningen is het stedelijke gebied in de provincie Groningen. Deze gemeenten zijn gekozen omdat deze voor de onderzoeker qua ligging en tijd goed te bereiken waren. Door het strakke tijdschema waarin dit onderzoek moest worden gedaan, kwam dit goed uit.

In de weken 42 tot en met 44 van het jaar 2017 heeft de dataverzameling plaats gevonden. Uiteindelijk zijn er 38 enquêtes verzameld in stedelijk gebied en 37 enquêtes verzameld in niet-stedelijk gebied.

Supermarkten zijn handige plekken waar veel verschillende mensen bijeenkomen. Vanuit hier is de verzameling van enquêtes elke keer opgezet. Wanneer dit stroef liep is er voor gekozen om te gaan wandelen en mensen zelf aan te spreken. Ook is er bij mensen thuis aangebeld. Voor de dataverzameling van mental maps was het soms ook handiger om langs huizen te gaan. Hierdoor hebben mensen iets meer de tijd gehad om hun sociale representatie te tekenen. Sommige respondenten gaven aan tijdens de enquête ook een mental map te willen tekenen. Drie van de zes mental maps zijn verkregen tijdens het houden van de enquêtes. De andere drie mental maps zijn verkregen tijdens het bezoeken van mensen thuis. Door het meenemen van een klembord werd de respondent de kans geboden om zo goed en nauwkeurig mogelijk te tekenen.

3.3 - Onderzoekspopulatie

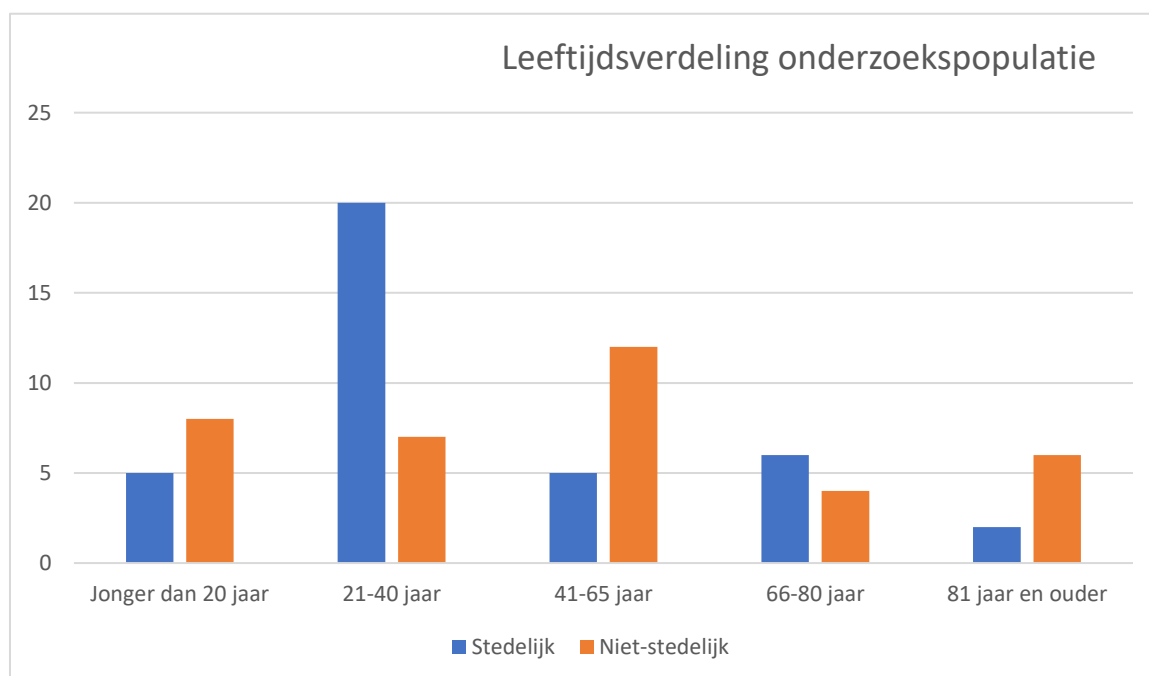
Uit tabel 3.1 valt op te maken waaruit de onderzoekspopulatie bestaat wat betreft geslacht. De percentages in tabel 3.1 worden op twee manieren weergegeven. Er wordt gekeken naar de percentage van het totaal en er wordt gekeken naar de percentage binnen een categorie van de variabele 'woont de respondent in stedelijk gebied'. De onderzoekspopulatie lijkt redelijk op de gewone populatie. De man/vrouw verdeling in de gemeente Groningen is 49,84% man en is 50,16% vrouw (OOZO Groningen, 2017). Deze verschilt een klein beetje van de onderzoekspopulatie die is verkregen in dit onderzoek. Ook in het totaal zijn er meer mannen in de onderzoekspopulatie dan vrouwen, maar dit verschil is niet dusdanig groot dat het voor problemen zorgt.

In figuur 4 is de leeftijdsverdeling te zien van de onderzoekspopulatie. Hier valt op dat er een groot deel van de stedelijke respondenten in de categorie 21-40 jaar valt. Dit komt overeen met de cijfers van de gemeente Groningen, welke zeggen dat het grootste gedeelte van de mensen uit de gemeente Groningen in de leeftijdscategorie 25-45 vallen (Gemeente Groningen, 2016). Bij de niet-stedelijke respondenten valt het grootste gedeelte in de categorie 41-65 jaar. Alle leeftijdsgroepen zijn zowel bij de stedelijke als bij de niet-stedelijke respondenten vertegenwoordigd. Haartsen et al. (2003) concluderen dat de leeftijd een grote invloed heeft op de sociale representatie. In dit onderzoek is er doordat er geen significante verschillen ontstaan tussen stedelijke en niet-stedelijke respondenten in de verschillende categorieën van Haartsen et al (2003) geen aanleiding om dieper op de relatie tussen de drie categorieën en leeftijdsverschillen in te gaan. (zie bijlage 7.1)

Tabel 3.1. Onderzoekspopulatie: verdeling geslacht

Bron: Auteur

Woont de respondent in stedelijk gebied?		Geslacht		
		Man	Vrouw	Totaal
Ja	Aantal (N)	22	16	38
	% van stedelijk gebied: ja	57,9%	42,1%	100,0%
	% van totaal aantal respondenten	29,3%	21,3%	50,7%
Nee	Aantal (N)	21	16	37
	% van stedelijk gebied: nee	56,8%	43,2%	100,0%
	% van totaal aantal respondenten	28,0%	21,3%	49,3%
Totaal	Aantal (N)	43	32	75
	% van totaal aantal respondenten	57,3%	42,7%	100,0%



Figuur 4: Leeftijdverdeling onderzoekspopulatie

Bron: Auteur

3.4 - Data analyse

De twee deelvragen die zijn geschetst in dit onderzoek kunnen aan de hand van antwoorden uit de enquête worden geanalyseerd. De deelvraag: 'Welke verschillen en overeenkomsten zijn er te zien tussen mensen uit stedelijk gebied en mensen uit niet-stedelijk gebied wat betreft de beelden die zij hebben van het platteland' wordt beantwoord met vraag 4 in de enquête. Bij het analyseren van vraag 4, de vraag over het invullen van woorden, wordt er gebruikt gemaakt van de theorie over drie categorieën die door Haartsen et al. (2003) zijn bedacht. Dat zijn de volgende:

- Visueel-figuratieve kenmerken (Hoe ziet het platteland er uit?)
- Sociaaleconomisch-functionele kenmerken (Hoe werkt het platteland?)
- Sociaal-culturele kenmerken (Wat betekent het platteland?)

Door te kijken naar hoe vaak een respondent een bepaalde categorie heeft gebruikt bij het benoemen van zijn drie woorden, wordt het een ratiovariabele. Vervolgens kan door middel van een onafhankelijke t-toets (independent samples t-test) per categorie een vergelijking worden gemaakt tussen mensen uit stedelijk en niet-stedelijk gebied wat betreft de frequentie van het gebruik van woorden horende bij een bepaalde categorie.

Het tweede deel van vraag 4 in de enquête gaat over de waarde die de respondent hecht aan het woord dat hij invult. Dit is net als de drie categorieën veranderd in een ratiovariabele waarbij er gekeken wordt naar hoe vaak een respondent een positief, negatief of neutraal waarde aan een woord heeft gegeven. Vervolgens kan door middel van een onafhankelijke t-toets (independent samples t-test) per categorie een vergelijking worden gemaakt tussen mensen uit stedelijk en niet-stedelijk gebied wat betreft de frequentie van het gebruik van een positief/negatief/neutraal oordeel per woord.

Vragen 3, 6, 7, 8, 9 en 10 (enquête mensen stedelijk gebied) zijn er om de deelvraag 'zijn er verschillen tussen mensen uit stedelijk en niet-stedelijk gebied in de manier waarop hun beelden van het platteland worden gevormd' te kunnen beantwoorden. Met 6,7 en 8 wordt er een Chi-kwadraat toets uitgevoerd om te kijken of er significante verschillen tussen stedelijke en niet-stedelijke respondenten zijn. De andere vragen worden door middel van beschrijvende statistiek beschreven.

3.5 - Ethiek

Bovenaan de enquête en mental map is er een uitleg geplaatst waar het onderzoek over gaat. In de enquête en mental map zijn geen vragen gesteld waar naar anonieme gegevens van de respondent wordt gevraagd, dit om de privacy van de respondent te waarborgen (Hay, 2010). Het moet duidelijk zijn dat het volledig vrijwillig is om mee te werken aan het onderzoek. Er is een emailadres toegevoegd aan het introductiestuk van de enquête zodat de respondent de mogelijkheid heeft om te vragen naar meer informatie over het onderzoek.

3.6 - Reflectie op data

Tijdens het verzamelen van data is de strategie aangepast omdat er te weinig respondenten in eerste instantie waren. Eerst zijn er enquêtes verzameld door middel van een enkelvoudig aselechte steekproef. Alle mensen op straat werden gevraagd om mee te werken aan dit onderzoek. Toen bleek dat er weinig respons was op deze manier van data verzamelen, is er overgegaan op een getrapte steekproef. Hierbij werden er bepaalde straten gekozen en daarin werden een aantal huizen gekozen waarbij de onderzoeker is langsgegaan. Vooral de huizen waar mensen aanwezig waren werden bezocht, waardoor er vertekening kan zijn ontstaan. Deze vertekening bestaat uit mensen die veel thuis zijn. Dat zijn vaak oudere mensen of studenten. Daardoor is groep 21 jaar tot 40 (veelal studenten) oververtegenwoordigd bij de stedelijke respondenten.

Oudere mensen hebben vaak aangegeven of de onderzoeker de enquête mondeling zou willen vragen. Hieruit kan soms de eigen interpretatie van de onderzoeker teveel naar voren komen. De open vraag in de enquête waarbij mensen moeten nadenken over woorden die het beeld van het platteland voor hen weergeven, kent hetzelfde probleem. Bij het classificeren van deze woorden kan de eigen interpretatie van de onderzoeker een te grote rol spelen (Haartsen et al, 2003). Door een externe vriend te vragen ook te willen kijken naar de classificatie heeft de onderzoeker geprobeerd dit probleem te verhelpen.

Hoofdstuk 4 – Resultaten

4.1. Beschrijving resultaten verschil in representatie

In tabel 4.1.1 staat voor elk van de drie categorieën – visueel-figuratief, sociaal economisch en sociaal-cultureel - weergegeven hoeveel stedelijke en niet-stedelijke mensen minimaal één woord binnen die categorie hebben genoemd. Wat opvalt is dat woorden uit de categorie sociaal-cultureel bij beide groepen het minst worden genoemd. Haartsen et al. (2003) schrijven dat het beeld van het platteland voornamelijk visueel-figuratief is. Uit dit onderzoek blijkt dat zowel de stedelijke als niet-stedelijke respondenten het vaakst een sociaal economisch beeld van het platteland hebben. Het verschil met de categorie ‘visueel-figuratief’ is echter niet groot: een bijna even groot deel van de respondenten heeft een visueel-figuratief beeld van het platteland (zie tabel 4.1.1). Om inzichtelijk te maken welke woorden stedelijke en niet-stedelijke mensen uit de provincie Groningen vooral hebben genoemd, staat in Tabel 4.1.1.2 de top vijf meest genoemde woorden weergegeven. De woorden die bij de ene categorie wel in de top vijf staat en bij de ander niet zijn schuingedrukt. Hier valt op dat het meest genoemde woord bij niet-stedelijke mensen een sociaal-cultureel woord is. Deze categorie is over het algemeen het minst genoemd. Ook valt op dat er drie woorden met elkaar overeenkomen.

Tabel 4.1.1. Percentages over verschillende categorieën*

Bron: Auteur

Woont de respondent in stedelijk gebied?		Heeft de respondent een visueel-figuratief woord genoemd?		Heeft de respondent een sociaal economisch woord genoemd?		Heeft de respondent een sociaal-cultureel woord genoemd?	
		Ja	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee
<i>Ja</i>	Aantal (N)	27	11	28	10	20	18
	% van stedelijk gebied: ja	71,1%	28,9%	73,7%	26,3%	52,6%	47,4%
	% van totaal aantal respondenten	36,0%	14,7%	37,3%	13,3%	26,7%	24,0%
<i>Nee</i>	Aantal (N)	28	9	29	8	23	14
	% van stedelijk gebied: nee	75,7%	24,3%	78,4%	21,6%	62,2%	37,8%
	% van totaal aantal respondenten	37,3%	12,0%	38,7%	10,7%	30,7%	18,7%

* In de tabel tellen de percentages op tot meer dan 100%, aangezien respondenten woorden uit meerdere categorieën genoemd kunnen hebben.

Tabel 4.1.1.2. Vijf meest gebruikte woorden.

Bron: Auteur

Stedelijk		Niet-stedelijk	
Woord	Aantal keren genoemd	Woord	Aantal keren genoemd
Boer	13	<i>Ruimte</i>	11
Koeien	10	Koeien	8
<i>Weiland</i>	9	Boeren	7
Tractor	7	Tractor	7
<i>Boerderij, Rust</i>	6	<i>Dorp</i>	6

4.1.2 Categorie 1: visueel-figuratief

De verschillen in de frequentie van het gebruik van woorden in de categorie visueel-figuratief zijn tussen stedelijke en niet-stedelijke respondenten miniem zoals in tabel 4.1.2 valt te zien. Het aantal stedelijke respondenten dat nul keer een woord gebruikt dat in de categorie visueel-figuratief ligt hoger dan het aantal van de niet-stedelijke respondenten. Dit wordt weer gelijk getrokken door het aantal stedelijke respondenten dat drie keer een woord gebruikt dat in de categorie visueel-figuratief valt.

Tabel 4.1.2. Uitkomsten categorie visueel-figuratief

Bron: Auteur

Woont de respondent in stedelijk gebied?		Hoe vaak wordt er een visueel-figuratief woord genoemd?				
		0	1	2	3	Totaal
<i>Ja</i>	Aantal (N)	11	14	11	2	38
	% van stedelijk gebied: ja	28,9%	36,8%	28,9%	5,3%	100,0%
	% van totaal aantal respondenten	14,7%	18,7%	14,7%	2,7%	50,7%
<i>Nee</i>	Aantal (N)	9	15	13	0	37
	% van stedelijk gebied: nee	24,3%	40,5%	35,1%	0,0%	100,0%
	% van totaal aantal respondenten	12,0%	20,0%	17,3%	0,0%	49,3%
Totaal	Aantal (N)	20	29	24	2	75
	% van totaal aantal respondenten	26,7%	38,7%	32,0%	2,7%	100,0%

Er is een onafhankelijke t-test uitgevoerd om de frequentie van het gebruik van visueel-figuratieve woorden te vergelijken tussen mensen uit stedelijk en niet-stedelijk gebied. Voor een overzicht de resultaten van deze t-test wordt verwezen naar tabel 7.1 in de bijlage. De respondenten uit stedelijk gebied ($M= 1,11$; $SD= 0,894$) bleken gemiddeld precies even vaak een woord binnen de categorie 'visueel-figuratief' genoemd te hebben als de respondenten uit niet-stedelijk gebied ($M=1,11$; $SD= 0,774$). Daarmee samenhangend was er niet sprake van een significant verschil: $t(73) = -0,015$, $p = 0,998$.

4.1.3 Categorie 2: Sociaal economisch

Opvallend in tabel 4.1.3 is dat zowel stedelijke als niet-stedelijke respondenten veelal één keer een woord noemen welke in de sociaal economische categorie valt. De frequentie van het gebruik van een woord in de sociaal economische categorie verschilt niet erg van elkaar tussen stedelijke en niet-stedelijke respondenten.

Tabel 4.1.3. Uitkomsten categorie sociaal economisch

Bron: Auteur

Woont de respondent in stedelijk gebied?		Hoe vaak wordt er een sociaal economisch woord genoemd?				
		0	1	2	3	Totaal
<i>Ja</i>	Aantal (N)	10	18	7	3	38
	% van stedelijk gebied: ja	26,3%	47,4%	18,4%	7,9%	100,0%
	% van totaal aantal respondenten	13,3%	24,0%	9,3%	4,0%	50,7%
<i>Nee</i>	Aantal (N)	8	23	2	4	37
	% van stedelijk gebied: nee	21,6%	62,2%	5,4%	10,8%	100,0%
	% van totaal aantal respondenten	10,7%	30,7%	2,7%	5,3%	49,3%
Totaal	Aantal (N)	18	41	9	7	75
	% van totaal aantal respondenten	24,0%	54,7%	12,0%	9,3%	100,0%

Er is een onafhankelijke t-test uitgevoerd om de frequentie van het gebruik van sociaal economische woorden te vergelijken tussen mensen uit stedelijk en niet-stedelijk gebied. Voor een overzicht van de resultaten van deze t-test wordt verwezen naar tabel 7.1 in de bijlage. De respondenten uit stedelijk gebied ($M = 1,08$; $SD = 0,882$) bleken gemiddeld iets vaker een woord binnen de categorie 'sociaal economisch' genoemd te hebben dan de respondenten uit niet-stedelijk gebied ($M = 1,05$; $SD = 0,848$). Dit verschil was niet significant: $t(73) = 0,125$, $p = 0,901$.

4.1.4 Categorie 3: Sociaal-cultureel

In tabel 4.1.4 valt te zien dat de respondenten uit stedelijk gebied vaker geen sociaal-cultureel woord hebben genoemd. De verschillen zijn niet heel erg groot tussen de stedelijke en niet-stedelijke respondenten. In vergelijking met het aantal visueel-figuratieve en sociaal economische zijn er over het algemeen minder sociaal-culturele woorden genoemd door beide groepen respondenten.

Tabel 4.1.4. Uitkomsten categorie sociaal-cultureel

Bron: Auteur

Woont de respondent in stedelijk gebied?		Hoe vaak wordt er een sociaal-cultureel woord genoemd?				
		0	1	2	3	Totaal
<i>Ja</i>	Aantal (N)	18	11	7	2	38
	% van stedelijk gebied: ja	47,4%	28,9%	18,4%	5,3%	100,0%
	% van totaal aantal respondenten	24,0%	14,7%	9,3%	2,7%	50,7%
<i>Nee</i>	Aantal (N)	14	16	6	1	37
	% van stedelijk gebied: nee	37,8%	43,2%	16,2%	2,7%	100,0%
	% van totaal aantal respondenten	18,7%	21,3%	8,0%	1,3%	49,3%
Totaal	Aantal (N)	32	27	13	3	75
	% van totaal aantal respondenten	42,7%	36,0%	17,3%	4,0%	100,0%

Er is een onafhankelijke t-test uitgevoerd om de frequentie van het gebruik van sociaal-culturele woorden te vergelijken tussen mensen uit stedelijk en niet-stedelijk gebied. Voor een overzicht van de resultaten van deze t-test wordt verwezen naar tabel 7.1 in de bijlage. De respondenten uit stedelijk gebied ($M= 0,82$; $SD= 0,926$) bleken gemiddeld iets minder vaak een woord binnen de categorie ‘sociaal-cultureel’ genoemd te hebben dan de respondenten uit niet-stedelijk ($M= 0,84$; $SD= 0,800$). Dit verschil was niet significant: $t(73) = -0,110$, $p = 0,913$.

Samenvatting

Er zijn onderling geen significante verschillen waar te nemen in het onderscheid tussen stedelijke en niet-stedelijke respondenten in de drie categorieën die Haartsen et al. (2003) hebben opgesteld. Dit komt niet overeen met wat Haartsen (2002) concludeerde. In dat onderzoek leken mensen met een rurale achtergrond vaker sociaal-culturele associaties te hebben met het platteland dan mensen met een urbane achtergrond. De conclusie van Lauwers et al. (2006) lijkt bevestigd te worden, het mentale onderscheid tussen stedelijke en rurale gebieden neemt langzaam af.

4.1.5 Positieve waarde

In tabel 4.1.5 valt op dat er een groot aantal, namelijk 54,1%, van de niet-stedelijke respondenten driemaal een positieve waarde aan een woord hebben gegeven. Deze categorie springt er uit bij de niet-stedelijke respondenten. Dit staat in contrast met wat de stedelijke respondenten hebben gegeven. Daar zijn alle vier de categorieën ongeveer gelijk vertegenwoordigd.

Tabel 4.1.5. Frequentietabel positieve waarde

Bron: Auteur

Woont de respondent in stedelijk gebied?		Hoe vaak wordt er een positieve waarde aan een woord gegeven?				
		0	1	2	3	Totaal
<i>Ja</i>	Aantal (N)	8	11	10	9	38
	% van stedelijk gebied: ja	21,1%	28,9%	26,3%	23,7%	100,0%
	% van totaal aantal respondenten	10,7%	14,7%	13,3%	12,0%	50,7%
<i>Nee</i>	Aantal (N)	2	8	7	20	37
	% van stedelijk gebied: nee	5,4%	21,6%	18,9%	54,1%	100,0%
	% van totaal aantal respondenten	2,7%	10,7%	9,3%	26,7%	49,3%
Totaal	Aantal (N)	10	19	17	29	75
	% van totaal aantal respondenten	13,3%	25,3%	22,7%	38,7%	100,0%

Er is een onafhankelijke t-test uitgevoerd om het gebruik van het aantal woorden met een positieve waarde te vergelijken tussen mensen uit stedelijk en niet-stedelijk gebied. Voor een overzicht van de resultaten van deze t-test wordt verwezen naar tabel 7.1 in de bijlage. De respondenten uit stedelijk gebied ($M= 1,53$; $SD= 1,084$) bleken gemiddeld minder vaak een positieve waarde te geven aan een

woord dan de respondenten uit niet-stedelijk gebied ($M= 2,22$; $SD= 0,976$). Dit verschil is significant: $t(73) = -2,895$, $p = 0,005$.

4.1.6 Negatieve waarde

Het aantal niet-stedelijke respondenten dat geen negatieve waarde aan een woord hebben gegeven valt op in tabel 4.1.6. 81.1% van de niet-stedelijke respondenten hebben geen enkel woord een negatieve waarde toebedeeld. Van de stedelijke respondenten heeft tenminste 34,2% één woord een negatieve waarde gegeven.

Tabel 4.1.6. Frequentietabel negatieve waarde

Bron: Auteur

Woont de respondent in stedelijk gebied?		Hoe vaak wordt er een negatieve waarde aan een woord gegeven?				
		0	1	2	3	Totaal
<i>Ja</i>	Aantal (N)	19	13	4	2	38
	% van stedelijk gebied: ja	50,0%	34,2%	10,5%	5,3%	100,0%
	% van totaal aantal respondenten	25,3%	17,3%	5,3%	2,7%	50,7%
<i>Nee</i>	Aantal (N)	30	3	4	0	37
	% van stedelijk gebied: nee	81,1%	8,1%	10,8%	0,0%	100,0%
	% van totaal aantal respondenten	40,0%	4,0%	5,3%	0,0%	49,3%
Totaal	Aantal (N)	49	16	8	2	75
	% van totaal aantal respondenten	65,3%	21,3%	10,7%	2,7%	100,0%

Er is een onafhankelijke t-test uitgevoerd om het gebruik van het aantal woorden met een negatieve waarde te vergelijken tussen mensen uit stedelijk en niet-stedelijk gebied. Voor een overzicht van de resultaten van deze t-test wordt verwezen naar tabel 7.1 in de bijlage. De respondenten uit stedelijk gebied ($M= 0,71$; $SD= 0,867$) bleken gemiddeld vaker een negatieve waarde te geven aan een woord dan de respondenten uit niet-stedelijk gebied ($M= 0,30$; $SD= 0,661$). Dit verschil is significant: $t(73) = 2,325$, $p = 0,023$.

4.1.7 Neutraal waarde

In tabel 4.1.7 valt op dat zowel stedelijke als niet-respondenten veelal geen neutrale waarde aan een woord hebben gegeven. Voor de stedelijke respondenten ligt dit getal op 50% van alle stedelijke respondenten, voor de niet-stedelijke respondenten ligt dit getal op 67,6% van alle niet-stedelijke respondenten. De stedelijke respondenten hebben ten opzichte van de niet-stedelijke respondenten over het geheel wel vaker een neutrale waarde aan een woord gegeven.

Tabel 4.1.7. Frequentietabel neutrale waarde

Bron: Auteur

Woont de respondent in stedelijk gebied?		Hoe vaak wordt er een neutrale waarde aan een woord gegeven?				
		0	1	2	3	Totaal
<i>Ja</i>	Aantal (N)	19	12	4	3	38
	% van stedelijk gebied: ja	50,0%	31,6%	10,5%	7,9%	100,0%
	% van totaal aantal respondenten	25,3%	16,0%	5,3%	4,0%	50,7%
<i>Nee</i>	Aantal (N)	25	6	5	1	37
	% van stedelijk gebied: nee	67,6%	16,2%	13,5%	2,7%	100,0%
	% van totaal aantal respondenten	33,3%	8,0%	6,7%	1,3%	49,3%
Totaal	Aantal (N)	44	18	9	4	75
	% van totaal aantal respondenten	58,7%	24,0%	12,0%	5,3%	100,0%

Er is een onafhankelijke t-test uitgevoerd om het gebruik van het aantal woorden met een neutraal waarde te vergelijken tussen mensen uit stedelijk en niet-stedelijk gebied. Voor een overzicht van de resultaten van deze t-test wordt verwezen naar tabel 7.1 in de bijlage. De respondenten uit stedelijk gebied ($M= 0,76$; $SD= 0,943$) bleken gemiddeld vaker een neutraal waarde te geven aan een woord dan de respondenten uit een niet-stedelijk gebied ($M= 0,51$; $SD= 0,837$). Dit verschil was niet significant: $t(73)= 1,211$, $p = 0,230$.

Samenvatting

Er zijn significante verschillen te zien in de waardering van het platteland. Stedelijke respondenten geven minder vaak een positieve waarde en vaker een negatieve waarde aan een associatie met het platteland dan niet-stedelijke respondenten. Steenbekkers et al. (2006) zagen hetzelfde verschil in hun onderzoek naar plattelandsbeleving. Uit figuur 4 blijkt dat respondenten uit stedelijke gebied een grotere groep mensen onder de 40 jaar bevat. Steenbekkers et al. (2006) zagen in hun onderzoek dat jongeren vaker negatief zijn over het platteland. Dit is een mogelijke reden waarom de stedelijke respondenten vaker negatief zijn dan de niet-stedelijke respondenten.

4.2 - Beschrijving resultaten ontstaan representatie

4.2.1 – Media

Haartsen (2002) en Willits en Lullofs (1995) gaven aan dat de media een belangrijke factor voor het verkrijgen van beelden van het platteland zijn. Daarom is er eerst gekeken naar de frequentie, kijken stedelingen en niet-stedelingen naar plattelandsbeelden in de media. Tabel 4.2.1 geeft de verdeling weer van het aantal respondenten dat kijkt naar beelden van het platteland in de media. De groep stedelijke respondenten die kijkt naar beelden in de media is even groot als de groep niet-stedelijke respondenten die kijkt naar beelden in de media. Tabel 7.2 in de bijlage geeft de resultaten weer van de Chi-kwadraattest voor deze variabele. Er blijkt niet sprake te zijn van een verschil tussen stedelijke en niet-stedelijke respondenten wat betreft het kijken naar beelden van het platteland in de media: $\chi^2(1) = 0,320, p > 0.05$.

Tabel 4.2.1. Frequentietabel media

Bron: Auteur

Woont de respondent in stedelijk gebied?		Wordt er door de respondent gekeken naar beelden van het platteland in de media?		
		<i>Ja</i>	<i>Nee</i>	Totaal
<i>Ja</i>	Aantal (N)	36	2	38
	% van stedelijk gebied: ja	94,7%	5,3%	100,0%
<i>Nee</i>	Aantal (N)	36	1	37
	% van stedelijk gebied: nee	97,3%	2,7%	100,0%
Totaal	Aantal (N)	72	3	75
	% van totaal aantal respondenten	96,0%	4,0%	100,0%

Om een specifiek beeld te krijgen van de antwoorden van de respondenten, is gekeken of er een verschil is tussen stedelijke en niet-stedelijke mensen wat betreft het niveau van de media waarop zij beelden van het platteland zien: nationaal en lokaal. De percentages voor nationaal wordt weergegeven in tabel 4.2.2. De N(72) is kleiner dan de N(75) van tabel 4.2.1 omdat er drie mensen zijn die hebben aangegeven niet te kijken naar beelden van het platteland in de media. De groep respondenten uit stedelijk gebied blijkt vaker wel (66,7%) dan niet (33,3%) op nationaal niveau naar beelden van het platteland te kijken. Voor de groep respondenten uit niet-stedelijk gebied ligt deze verhouding andersom: de niet-stedelijke respondenten kijken vaker niet (58,3%) dan wel (41,7%) op nationaal niveau naar beelden van het platteland. Uit de Chi-kwadraat test (zie tabel 7.2 in de bijlage) blijkt dat dit verschil significant is: $\chi^2(1) = 0,4531, p < 0.05$. Wanneer we kijken naar beelden van de media op lokaal niveau, zien we eenzelfde verschil. Dit komt omdat er in de vraag van de enquête (zie bijlage enquête vraag 6) stond dat er maar één vakje aangekruist mocht worden. Hierdoor is er voor beelden van de media op lokaal niveau hetzelfde, maar dan andersom, eruit gekomen.

Tabel 4.2.2. Frequentietabel nationale media

Bron: Auteur

Woont de respondent in stedelijk gebied?		Wordt er door de respondent op <u>nationaal</u> niveau gekeken naar beelden van het platteland?		
		<i>Ja</i>	<i>Nee</i>	Totaal
<i>Ja</i>	Aantal (N)	24	12	36
	% van stedelijk gebied: ja	66,7%	33,3%	100,0%
<i>Nee</i>	Aantal (N)	15	21	36
	% van stedelijk gebied: nee	41,7%	58,3%	100,0%
Totaal	Aantal (N)	39	33	72
	% van totaal aantal respondenten	54,2%	45,8%	100,0%

4.2.3 - Sociale contacten

Tabel 4.2.3 geeft de verdeling weer van het aantal respondenten dat gesprekken voert met sociale contacten over het platteland. Opvallend is dat het grootste deel van de respondenten uit niet-stedelijk gebied wel eens gesprekken met sociale contacten over het platteland voert (91,9%). Er is slechts een klein aantal niet-stedelijke respondenten (8,1%) dat geen gesprekken met sociale contacten over het platteland voert. Voor de groep stedelijke respondenten ligt dit laatste aantal een stuk hoger: 44,7% van de respondenten uit stedelijk gebied voert geen gesprekken met sociale contacten over het platteland.

Uit de Chi-kwadraattest (zie tabel 7.2 in de bijlage) blijkt dat er sprake is van een significante relatie tussen de variabelen 'Woont de respondent in stedelijk gebied?' en 'Worden er door de respondent gesprekken met sociale contacten gevoerd over het platteland?': $\chi^2(1) = 12,862$, $p < 0.0001$.

Tabel 4.2.3 Frequentietabel sociale contacten

Bron: Auteur

Woont de respondent in stedelijk gebied?		Worden er door de respondent gesprekken met sociale contacten gevoerd over het platteland?		
		<i>Ja</i>	<i>Nee</i>	Totaal
<i>Ja</i>	Aantal (N)	21	17	38
	% van stedelijk gebied: ja	55,3%	44,7%	100,0%
<i>Nee</i>	Aantal (N)	34	3	37
	% van stedelijk gebied: nee	91,9%	8,1%	100,0%
Totaal	Aantal (N)	55	20	75
	% van totaal aantal respondenten	73,3%	26,7%	100,0%

4.2.4 – Achtergrond

Opvallend aan tabel 4.2.4 is dat van de niet-stedelijke respondenten er maar vier zijn die eerder in het leven in stedelijk gebied hebben gewoond. Van de stedelijke respondenten zijn er 14 die eerder in het leven in niet-stedelijk gebied gewoon hebben. Dit heeft volgens Heins (2001) en Haartsen (2002) invloed op de sociale representatie van deze respondenten. Deze zijn wel meegenomen in het onderzoek, omdat anders de respondentengroepen qua aantallen respondenten ver uit elkaar liggen. Dan krijg je te maken met een grote groep niet-stedelingen tegenover een kleine groep stedelingen.

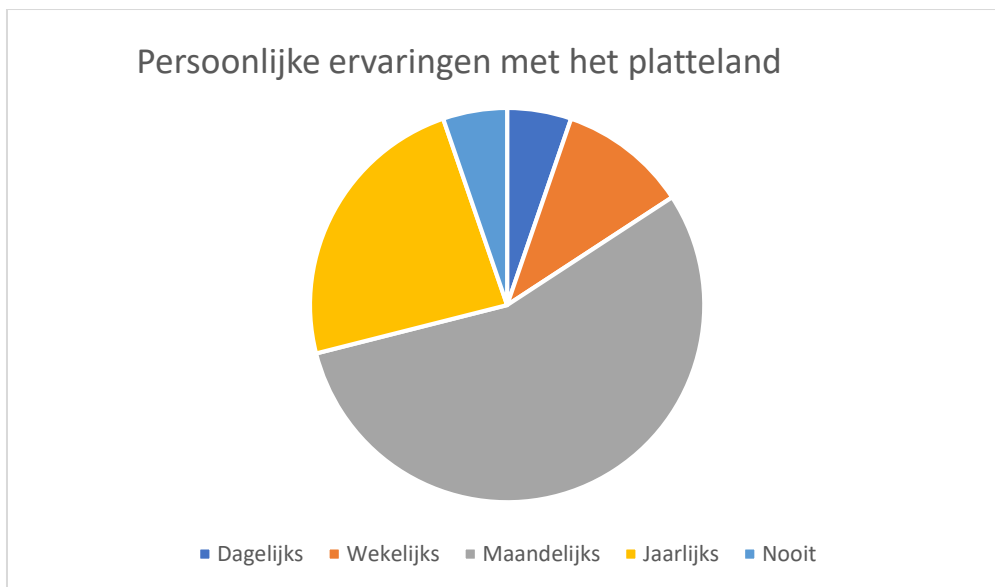
Tabel 4.2.4. Frequentietabel achtergrond

Bron: Auteur

Woont de respondent in stedelijk gebied?		Heeft de respondent vroeger op een andere plek gewoond?		
		<i>Ja</i>	<i>Nee</i>	Totaal
<i>Ja</i>	Aantal (N)	14	24	38
	% van stedelijk gebied: ja	36,8%	63,2%	100,0%
<i>Nee</i>	Aantal (N)	4	33	37
	% van stedelijk gebied: nee	10,8%	89,2%	100,0%
Totaal	Aantal (N)	18	57	75
	% van totaal aantal respondenten	24,0%	76,0%	100,0%

4.2.5 – Ervaring

In figuur 5 is er naar de stedelijke respondentengroep gekeken. De niet-stedelijke respondentengroep is hier buiten gelaten omdat het aannemelijk is dat zij elke dag ervaring hebben met het platteland. Opvallend aan figuur 5 is dat verreweg het grootste deel van de respondenten, namelijk 55,3%, heeft gezegd ‘maandelijks’ ervaring met het platteland te hebben. Er zijn maar weinigen die dagelijks of wekelijks een persoonlijke ervaring met het platteland hebben.



*Figuur 5: Taartdiagram over frequentie persoonlijke ervaringen met het platteland
Bron: Auteur*

4.3 – Mental Maps

Tabel 4.1.1.2 bevat de vijf meest gebruikte woorden door respondenten uit stedelijk en niet-stedelijk gebied. Deze tabel komt zeer overeen met de mental maps. Opvallend is dat alle respondenten van de mental maps een tractor en een koe/schaap tekenen. De sociaal economische en visueel-figuratieve componenten zijn oververtegenwoordigd in de tekeningen. Dit komt overeen met het beeld dat van de enquêtes is verkregen. Er zijn geen sociaal-culturele activiteiten getekend door de respondenten. In de enquêtes werd er nog regelmatig een sociaal-cultureel woord genoemd (zie bijlage 7.7).



Figuur 6: Mental map door respondent uit niet-stedelijk gebied. Figuur 7: Mental map door respondent uit stedelijk gebied.

Wanneer de stedelijke respondenten worden vergeleken met de niet-stedelijke respondenten valt er op dat niet-stedelijke respondenten allemaal een dorp/kerk hebben getekend. Dit in tegenstelling tot de stedelijke respondenten waar geen enkel dorp/kerk te zien is. In tabel 4.1.1.2 wordt hetzelfde beeld bevestigd omdat daar het woord 'dorp' wel bij de top 5 meest gebruikte woorden bij niet-stedelijke respondenten staat en niet bij de stedelijke respondenten. Dit betekent dat het dorpsgevoel voor mensen uit niet-stedelijk gebied aanwezig is. Voor de rest zit er noemenswaardig onderscheid in de tekeningen. Dit versterkt de uitkomst van de resultaten waaruit ook geen significant verschil op het gebied van de sociale representatie is gekomen.

Hoofdstuk 5 - Conclusie

5.1 – Conclusie

Er lijken geen verschillen te zijn in de frequentie van het gebruik van woorden in de drie categorieën – visueel-figuratief, sociaal economisch en sociaal-cultureel – tussen mensen uit stedelijk en niet-stedelijk gebied. Voor elk van de categorieën geldt dat ongeveer even vaak stedelijke als niet-stedelijke mensen een woord uit de categorie gebruikten. Dit is niet in overeenstemming met wat Haartsen (2002.) heeft gezegd over dat mensen met een rurale woongeschiedenis meer sociaal-culturele plattlandsbeelden hebben dan mensen met een urbane woongeschiedenis. Wel lijken er verschillen te zijn in het type woord dat werd gebruikt, tabel 4.1.2 laat zien dat stedelijke en niet-stedelijke mensen verschillende woorden in de 'top 5 meeste gebruikte woorden' hebben staan. De mental maps versterken het beeld dat uit de enquêtes is ontstaan. Er zijn nauwelijks verschillen in de mental maps te zien. Het grootste verschil lijkt te zijn dat mensen uit niet-stedelijk gebied het 'dorp' belangrijk vinden, bij stedelijke respondenten wordt het platteland nauwelijks geassocieerd met een dorp.

Steenbekkers et al. (2006) onderzochten de plattlandsbeleving onder de Nederlanders. De conclusies uit dat onderzoek lijken overeen te komen met de bevindingen in dit onderzoek. Steenbekkers et al. (2006) concludeerden dat plattlanders vaker positief over het platteland zijn dan stedelingen, en dat jonger vaker negatief over het platteland zijn. In dit onderzoek zijn de niet-stedelijke respondenten significant positiever en minder negatief dan de stedelijke respondenten. Doordat de stedelijke respondentengroep jonger is dan de niet-stedelijke respondentengroep lijkt dit ook overeen te komen met de bevindingen van Steenbekkers et al. (2006).

Er zijn significante verschillen gevonden tussen mensen uit stedelijk en niet-stedelijk gebied op de vorming van hun sociale representatie van het platteland. Haartsen (2002) en Willits en Lullofs (1995)

gaven al aan dat de media een belangrijke factor voor het verkrijgen van beelden van het platteland zijn. Stedelijke en niet-stedelijke respondenten verschillen niet op de vraag of ze naar beelden van het platteland in de media kijken (zie tabel 4.2.1 en tabel 7.2). Zij verschillen wel significant in het kijken naar nationale of lokale media, waarbij stedelijke respondenten meer naar nationale media kijken en niet-stedelijke respondenten meer naar lokale media. Ook in gesprekken met sociale contacten is er een significant verschil op te merken tussen stedelijke en niet-stedelijke respondenten. Niet-stedelijke respondenten spreken vaker over het platteland dan stedelijke respondenten.

5.2 – Aanbevelingen

Toekomstig onderzoek zal ervoor moeten zorgen dat er dieper in gegaan wordt op het verkrijgen van een beeld van het platteland. Daardoor wordt het mogelijk ook aan te geven waar het verschil in positieve/negatieve waarde aan te wijten is. Vervolgonderzoek zal zich moeten richten op een ander gebied. Mensen uit stedelijk gebied in de provincie Groningen lijken toch nog in contact te staan met het platteland. Voor vervolgonderzoek is het interessanter om het in de Randstad te laten plaatsvinden.

5.3- Reflectie op het onderzoeksproces

Een tekortkoming in dit onderzoek is dat er teveel respondenten zijn, vooral onder de stedelijke respondenten, die persoonlijke ervaringen of een achtergrond (vroeger gewoond) met het platteland hebben (zie tabel 4.2.4 en figuur 5). Heins (2001) gaf al aan dat bekendheid met het platteland van grote invloed op het beeld van het platteland is. Tijdens de dataverzameling zal er een concreter plan van aanpak moeten worden opgesteld, zodat deze fouten vermeden kunnen worden. De groep respondenten (75) is aan de krappe kant. In het vervolg zal ik me beter moeten focussen op de dataverzameling.

Hoofdstuk 6 - Literatuurlijst

Alle Cijfers Gemeente Groningen. (2016). *Kom van alles te weten over gemeente Groningen met cijfers over de inwoners, woningprijzen en véél meer!* Geraadpleegd op 27-12-2017 via:

<https://allecijfers.nl/gemeente/groningen/>

Anderson, N.M., Ford, R.M. & Williams, K.J.H. (2016). Contested beliefs about land-use are associated with divergent representations of a rural landscape as place. *Landscape and Urban Planning*. 157, 75-89.

Brennan-Horley, C. (2010). Mental mapping the 'creative city'. *Journal of Maps*, 6:1, 250-259.

Buijs, A.E. en S. de Vries (2005). Verschillen in landschapsbeleving tussen bevolkingsgroepen: Literatuurstudie en opzet voor empirisch onderzoek. Wageningen: Wageningen Universiteit en Researchcentrum

Bouman, P. J. (1947). *Sociologie, begrippen en problemen*. Antwerpen: N.V. Standaard Boekhandel

CBS (2017). *Stedelijkheid (van een gebied)*. Gebruikt op 29-09-2017 via: <https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/begrippen?tab=s#id=stedelijkheid--van-een-gebied-->

Duik, C.J. den, H. van de Stadt & J.M. Vliegen (1992). 'Een nieuwe maatstaf voor stedelijkheid: De omgevingsadressendichtheid'. *Maandstatistiek van de bevolking*, 40 (juli), p. 14-27.

Gennaro, B. De. & Fantini, A. (2002). The concept of rurality and the rural-urban relationship as perceived by young people. *Citeseer*, 253-263.

Haan, H.J. de (2006). Culturele en ruimtelijke constructies van stad en platteland. In: blind!: interdisciplinair tijdschrift, nr. 9, www.ziedaar.nl/article.php?id=255.

Haartsen, T. (2002). Platteland: boerenland, natuurterrein of beleidsveld? Een onderzoek naar veranderingen in functies, eigendom en representaties van het Nederlandse platteland. Groningen: s.n. (Proefschrift)

Haartsen, T., Groote, P. & Huigen, P.P. (2003). Measuring age differentials in representations of rurality in The Netherlands. *Journal of Rural Studies*, 19, 245-252.

Halfacree, K.H. (1993). Locality and Social Representation: Space, Discourse and Alternative Definitions of the Rural. *Journal of Rural Studies*, 9(1), 23-37.

Halfacree, K. (1995) Talking about Rurality: Social Representations of the Rural as Expressed by Residents of Six English Parishes, *Journal of Rural Studies* 11: 1-20.

Hay, I. (2010). Ethical Practice in Geographical Research. In N. Clifford., S. French. & G. Valentine (Red.), *Key Methods in Geography* (pp. 35-48). London: Sage

Heins, S. (2001). *Op zoek naar de rurale idylle. Plattelandsbeelden, preferenties en keuzegedrag met betrekking tot rurale woonmilieus*. Utrecht/Den Haag: dgvh/Nethur partnership

Lauwers, L. Lenders, S, Vervloet, D., Kerselaers, E. (2006). *Afbakening van het Vlaamse platteland: een statistische analyse*. Nummer 2. Merelbeke: Instituut voor Landbouw- en visserijonderzoek

McLafferty, S.L. (2010). Conducting Questionnaire Surveys. In N. Clifford, S. French & G. Valentine (Red.), *Key Methods in Geography* (77-88). London: SAGE Publications Ltd.

OOZO. (2017). *Wetenswaardigheden, cijfers en statistieken over Groningen*. Geraadpleegd op 08-12-2017 via: <https://www.oozo.nl/cijfers/groningen>

Rye, J.F. (2006). Rural youths' image of the rural. *Journal of Rural Studies*, 22, 409-421

Sorokin, P.I. (1947) *Society, culture and personality*. New York: Harper and Brothers

Steenbekkers, A., C. Simon and V. Veldheer (2006). *Thuis op het Platteland*. Nummer 1. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau

Willits, F.K. & Luloff, A.E. (1995). Urban Residents' Views of Rurality and Contacts with Rural Places. *Rural Sociology*, 60(3), 454-466

Wirth, L. (1938). Urbanism as a way of life. *American journal of sociology*. 44(1) pp. 1-24

Hoofdstuk 7 - Bijlage

Tabel 7.1 Uitkomsten onafhankelijke t-test

Bron: Auteur

	Gemiddelde – Stedelijk gebied	Gemiddelde – Niet-stedelijk gebied	t-waarde	df	p-waarde (tweezijdig)
Categorieën					
<i>Categorie 1:</i> Hoe vaak wordt er een visueel-figuratief woord genoemd?	M= 1,11 (SD= 0,894)	M= 1,11 (SD= 0,774)	-0,015	73	0,988
<i>Categorie 2:</i> Hoe vaak wordt er een sociaal-economisch woord genoemd?	M= 1,08 (SD= 0,882)	M= 1,05 (SD= 0,848)	0,125	73	0,901
<i>Categorie 3:</i> Hoe vaak wordt er een sociaal-cultureel woord genoemd?	M= 0,82 (SD= 0,926)	M= 0,84 (SD= 0,800)	-0,110	73	0,913
Oordeel					
<i>Positief oordeel:</i> Hoe vaak wordt er een positieve waarde aan een woord gegeven?	M= 1,53 (SD= 1,084)	M= 2,22 (SD= 0,976)	-2,895	73	0,005*
<i>Negatief oordeel:</i> Hoe vaak wordt er een negatieve waarde aan een woord gegeven?	M= 0,71 (SD= 0,867)	M= 0,30 (SD= 0,661)	2,325	73	0,023**
<i>Neutraal oordeel:</i> Hoe vaak wordt er een neutrale waarde aan een woord gegeven?	M= 0,76 (SD= 0,943)	M= 0,51 (SD= 0,837)	1,211	73	0,230

Tabel 7.2. Uitkomsten Chi-kwadraat toets

Bron: Auteur

Variabele	Chi-square	df*	<i>p</i>
Media*	0,320	1	0,572
- Nationaal	4,531	1	0,033**
- Lokaal	4,531	1	0,033**
Sociale contacten	12,862	1	< 0,0001***

* 2 cellen (50%) hebben een verwachte waarde lager dan 5. Hiermee wordt voor de variabele 'Media' niet aan de voorwaarden voor de Chi-kwadraattoets voldaan, waardoor de resultaten voor deze variabele niet betrouwbaar zijn.

** $p < 0.05$; *** $p < 0.0001$

7.3 Enquête mensen stedelijk gebied

Beste respondent,

Mijn naam is Christiaan Vlasman. Ik ben student Sociale Geografie en Planologie aan de Rijksuniversiteit Groningen. Voor mijn Bachelor project doe ik onderzoek naar het beeld van het platteland door mensen uit stedelijk gebied en mensen uit niet stedelijk gebied. Deze enquête bestaat uit een paar vragen over welk beeld u van het platteland heeft. De verkregen informatie wordt vertrouwelijk verwerkt. De informatie is anoniem en zal alleen voor dit onderzoek gebruikt worden. Wanneer u meer informatie over het onderzoek wil krijgen, kunt u het volgende emailadres contacteren: c.vlasman@student.rug.nl. Het Invullen duurt zo'n 2 minuten.

1. Wat is uw geslacht?

- Man
 Vrouw

2. Hoelang woont u op de plek waar u tegenwoordig woont?

3. Heeft u vroeger op het platteland gewoond?

- Ja
 Nee
 Weet ik niet

4. Aan welke woorden denkt u als u aan het platteland denkt? (willekeurige volgorde)

Achter elk woord kunt u omcirkelen of u dat woord als positief of negatief van het platteland beschouwt.

1: _____ Positief/Negatief/Neutraal

2: _____ Positief/Negatief/Neutraal

3: _____ Positief/Negatief/Neutraal

5. Kijkt u wel eens naar beelden van het platteland in de media (Televisie, internet,kranten)?

- Ja *Verder met ----> Vraag 6*
- Nee *Verder met ----> Vraag 8*

6. Krijgt u deze beelden tot u via media op lokaal of nationaal niveau (Kruis 1 vakje aan)?

- Lokaal niveau (Rtv Noord, Dagblad van het Noorden)
- Nationaal niveau (Boer zoekt vrouw, Telegraaf)
- Weet ik niet

7. Verschillen de beelden in de media van uw eigen beeld van het platteland?

- Ja
- Nee
- Weet ik niet

8. Spreekt u wel eens met vrienden of familie over het platteland?

- Ja *Verder met ----> Vraag 9*
- Nee *Verder met ----> Vraag 10*

9. Hoe vaak spreekt u met vrienden of familie over het platteland?

- Dagelijks
- Wekelijks
- Maandelijks
- Jaarlijks

10. Heeft u persoonlijke ervaringen met het platteland?

- Ja, dagelijks
- Ja, wekelijks
- Ja, maandelijks
- Ja, jaarlijks
- Nee, nooit

11. Wat is uw leeftijd?

12. Wat zijn de vier cijfers van uw postcode?

Opmerkingen:

Bedankt voor uw medewerking!

7.4 Enquête mensen niet-stedelijk gebied

Beste respondent,

Mijn naam is Christiaan Vlasman. Ik ben student Sociale Geografie en Planologie aan de Rijksuniversiteit Groningen. Voor mijn Bachelor project doe ik onderzoek naar het beeld van het platteland door mensen uit stedelijk gebied en mensen uit niet stedelijk gebied. Deze enquête bestaat uit een paar vragen over welk beeld u van het platteland heeft. De verkregen informatie wordt vertrouwelijk verwerkt. De informatie is anoniem en zal alleen voor dit onderzoek gebruikt worden. Wanneer u meer informatie over het onderzoek wil krijgen, kunt u het volgende emailadres contacteren: c.vlasman@student.rug.nl. Het Invullen duurt zo'n 2 minuten.

1. Wat is uw geslacht?

- Man
- Vrouw

2. Hoelang woont u op de plek waar u tegenwoordig woont?

3. Heeft u vroeger in de stad gewoond?

- Ja
- Nee

4. Aan welke woorden denkt u als u aan het platteland denkt? (willekeurige volgorde)

Achter elk woord kunt u omcirkelen of u dat woord als positief of negatief van het platteland beschouwt.

1: _____ Positief/Negatief/Neutraal

2: _____ Positief/Negatief/Neutraal

3: _____ Positief/Negatief/Neutraal

5. Kijkt u wel eens naar beelden van het platteland in de media (Televisie, internet,kranten)?

- Ja *Verder met ----> Vraag 6*
- Nee *Verder met ----> Vraag 8*

6. Krijgt u deze beelden tot u via media op lokaal of nationaal niveau (Kruis 1 vakje aan)?

- Lokaal niveau (Rtv Noord, Dagblad van het Noorden)
- Nationaal niveau (Boer zoekt vrouw, Telegraaf)
- Weet ik niet

7. Verschillen de beelden in de media van uw eigen beeld van het platteland?

- Ja
- Nee
- Weet ik niet

8. Spreekt u wel eens met vrienden of familie over het platteland?

- Ja *Verder met ----> Vraag 9*
- Nee *Verder met ----> Vraag 10*

9. Hoe vaak spreekt u met vrienden of familie over het platteland?

- Dagelijks
- Wekelijks
- Maandelijks
- Jaarlijks

10. Wat is uw leeftijd?

11. Wat zijn de vier cijfers van uw postcode?

Opmerkingen:

Bedankt voor uw medewerking!

7.5: Mental Maps papier

Mental map (niet-stedelijk)

Beste respondent,

Mijn naam is Christiaan Vlasman. Ik ben student Sociale Geografie en Planologie aan de Rijksuniversiteit Groningen. Voor mijn Bachelor project doe ik onderzoek naar het beeld van het platteland door mensen uit stedelijk gebied en mensen uit niet stedelijk gebied. Deze mental map bestaat uit een aantal algemene vragen en het tekenen van uw beeld van het platteland. De verkregen informatie wordt vertrouwelijk verwerkt. De informatie is anoniem en zal alleen voor dit onderzoek gebruikt worden. Wanneer u meer informatie over het onderzoek wil krijgen, kunt u het volgende emailadres contacteren: c.vlasman@student.rug.nl.

1. Wat is uw geslacht?

Man

Vrouw

2. Wat is uw leeftijd?

3. Wat zijn de vier cijfers van uw postcode?

4. Hoelang woont u al in niet stedelijk gebied?

5. Heeft u vroeger in een stad gewoond? (Als u antwoordt met ja graag aangeven hoeveel jaar)

6. Wilt u op de achterkant van dit papier uw beeld van het platteland tekenen?

Mental map (stedelijk)

Beste respondent,

Mijn naam is Christiaan Vlasman. Ik ben student Sociale Geografie en Planologie aan de Rijksuniversiteit Groningen. Voor mijn Bachelor project doe ik onderzoek naar het beeld van het platteland door mensen uit stedelijk gebied en mensen uit niet stedelijk gebied. Deze mental map bestaat uit een aantal algemene vragen en het tekenen van uw beeld van het platteland. De verkregen informatie wordt vertrouwelijk verwerkt. De informatie is anoniem en zal alleen voor dit onderzoek gebruikt worden. Wanneer u meer informatie over het onderzoek wil krijgen, kunt u het volgende emailadres contacteren: c.vlasman@student.rug.nl.

1. Wat is uw geslacht?

- Man
- Vrouw

2. Wat is uw leeftijd?

3. Wat zijn de vier cijfers van uw postcode?

4. Hoelang woont u al in de stad?

5. Heeft u vroeger op het platteland gewoond? (Als u antwoordt met ja graag aangeven hoeveel jaar)

6. Wilt u op de achterkant van dit papier uw beeld van het platteland tekenen?

7.6 Woordenlijst

1. Visueel-figuratief: Hoe ziet het platteland eruit?
2. Sociaaleconomisch en functioneel: Hoe werkt het platteland?
3. Sociaal-cultureel: Wat betekent het platteland?

Verschillende woorden die door niet-stedelijke respondenten zijn genoemd:

Aantal keer genoemd - Woord – Welke categorie het woord valt

2 Natuur 1
1 Afgelegen 1
1 Ons kent ons 3
3 Kerk 1
1 Bakkerij 2
2 Sociaal 3
7 Boeren 2
3 Schapen 1
4 Weiland 1
2 Dieren 2
2 Bomen 1
6 Dorp 1
(valt onder weiland) Weilanden 1
7 Tractors 2
8 Koeien 1
1 Leegte 3
1 Blauwe lucht 1
1 Krimp 3
1 Weinig jeugd 3
3 Zuipkeet 2
5 Landbouw 2
1 Melkveehouderij 2
5 Vee 2
1 Sint Piter Kerk 1
11 Ruimte 3
1 Rustig 3
1 Aardbevingen 2
1 Nuchter 3
3 Boerderij 2
3 Groen 1
2 Uitzicht 1
1 Stil 3
1 Mooie huizen 1
2 Sociaal 3
1 Weinig te beleven 3
1 Oude mensen 1
2 Gras 1
4 Rust 3
(valt onder uitzicht) Uitzichten 1

1 Bloemen 1
(valt onder schapen) Schaaap 1

1 Saai 3
1 Weinig te doen 3
1 Leeg 1
1 Biologisch 2
1 Agrarisch 2
1 Aardappel 2
1 Tarwe 2
1 Mais 2
1 Vrijheid 3
1 Vredig 3

Verschillende woorden die door stedelijke respondenten zijn genoemd:

Aantal keer genoemd - Woord – Welke categorie het woord valt

1 Grof 3
1 Ruikend 1
13 Boer 2
6 Boerderij 2
7 Tractor 2
5 Landbouw 2
(valt onder koeien) Koe 1
1 Kaal 1
10 Koeien 1
1 Nuchterheid 3
1 Bomen 1
9 Weiland 1
1 Niks te doen 3
1 Petjes 1
1 Mais 2
2 Gras 1
1 Bloemen 1
1 Zeedijk 1
2 Kleinschalig 3
1 Geen bedrijven 2
2 Oud 3
1 Buiten 3
3 Saai 3
1 Oprecht 3
1 Schoon 1
2 Zuipkeet 2
1 Vee 2
1 Armoede 3
4 Groen 1
2 Dorp 1

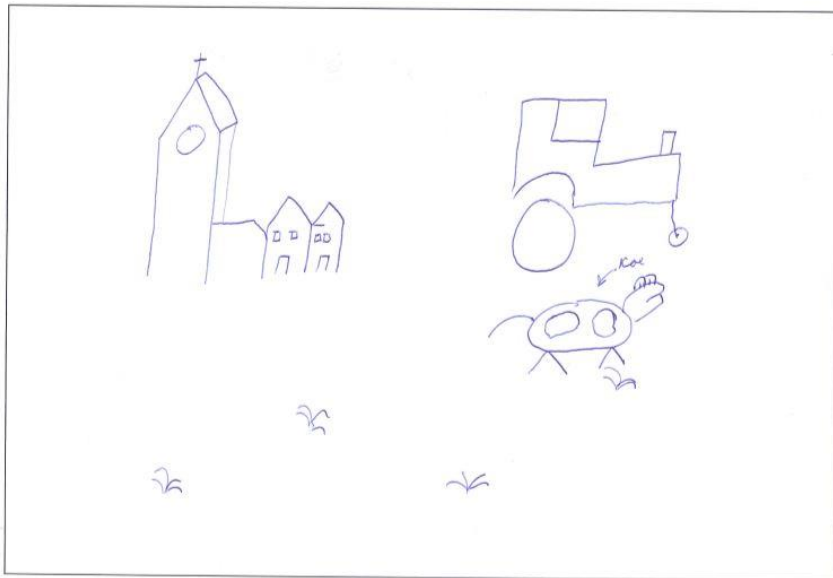
1 Dunbevolkt 3
6 Rust 3
1 Afgelegen 3
1 Ruimte 3
1 Vrijheid 3
2 Natuur 1
1 Sloot 1
2 Aardbeving 2
1 Leegte 3
2 Krimp 3
(valt onder zuipkeet) Keet 2
1 Dieren 2
1 Stront 2
1 Wind 1
1 Kerk 1
1 Graan 2
1 Paard 1
1 Manege 2
1 Boos 3
1 Zeurende mensen 3
1 Vlak 1
2 Stil 3
1 idyllisch landschap 3

7.7 Mental Maps

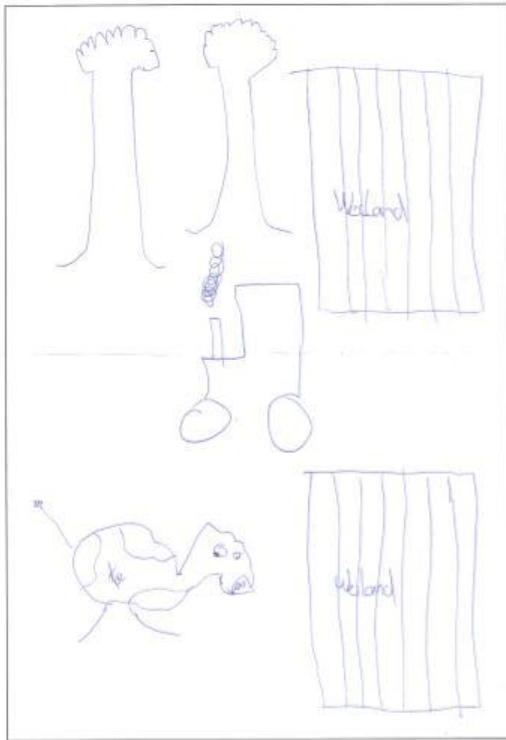
1. Bron: Respondent uit niet-stedelijk gebied



2. Bron: Respondent uit niet-stedelijk gebied



3. Bron: Respondent uit stedelijk gebied



4. Bron: Respondent uit stedelijk gebied

